

μένην δύναμιν, καθὼ ἀπρόγνωστός ἐστιν, ἀτελής, ἐνδεής, οὐκ ἀγαθός καὶ πολλοῖς καὶ μυριοῖς χαλεποῖς ὑποκείμενος πάθεσιν· ὅθεν τούτου δειχθέντος ἀπὸ τῶν γραφῶν, ὡς ἐγὼ λέγω, ἕτερος ἂ γ ρ α φ ω ς περιλείπεται προγνωστικός, τέλειος, ἀνενδεής, ἀγαθός, πάντων χαλεπῶν ἀπηλλαγμένος παθῶν· ὃν δὲ σὺ φῆς δημιουργόν, τοῖς ἐναντίοις ὑποκείμενος τυγχάνει. αὐτίκα γοῦν ὁ καθ' ὁμοίωσιν αὐτοῦ γεγονώς Ἀδὰμ καὶ τυφλὸς κτίζεται καὶ γνῶσιν ἀγαθοῦ ἢ κακοῦ οὐκ ἔχων παραδέδοται καὶ παραβάτης εὐρίσκεται καὶ τοῦ παραδείσου ἐκβάλλεται καὶ θανάτῳ τιμωρεῖται. ὁμοίως τε καὶ ὁ πλάσας αὐτόν, ἐπεὶ μὴ πανταχόθεν βλέπει, ἐπὶ τῇ Σοδόμων καταστροφῇ λέγει· „Δεῦτε καὶ καταβάντες ἴδωμεν, εἰ κατὰ τὴν κραυγὴν αὐτῶν τὴν ἐρχομένην πρὸς μὲ συντελοῦνται· εἰ δὲ μή, ἵνα γνῶ“, καὶ ἀγνοοῦντα ἑαυτὸν δεικνυσιν. τὸ δὲ εἰπεῖν περὶ τοῦ Ἀδὰμ· „Εκβάλωμεν αὐτόν, μήπως ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἄψηται τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς καὶ φάγῃ καὶ ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα, — τὸ εἰπεῖν „μήπως“ ἀγνοεῖ, τὸ δὲ ἐπαγαγεῖν „μήπως“ φαῖναι ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα“ καὶ φθονεῖ. καὶ τὸ γεγράφθαι ὅτι „Ἐνεθυμήθη ὁ θεὸς ὅτι ἐποίησεν τὸν ἄνθρωπον“, καὶ μετανοεῖ καὶ ἀγνοεῖ· τὸ γὰρ „ἐνεθυμήθη“ σκέψις ἐστίν, ἥ τις δι' ἀγνοίαν ὧν βούλεται τὸ τέλος ἀκριβοῦσαι θέλει, ἢ ἐπὶ τῷ μὴ κατὰ γνώμην ἀποβάντι μεταμελουμένου. καὶ τὸ γεγράφθαι· „Καὶ ὠσφράνθη κύριος ὁσμὴν εὐδωδίας“, ἐνδεοῦς ἐστί, καὶ τὸ ἐπὶ κτίσει σαρκῶν ἡσθῆναι οὐκ ἀγαθοῦ. τὸ δὲ πειράζειν — ὡς γέγραπται· „Καὶ ἐπείρασεν κύριος τὸν Ἀβραάμ, — κακοῦ καὶ τὸ τέλος τῆς ὑπομονῆς ἀγνοοῦντος. (40) ὁμῶς ὁ Σίμων πολλὰ ἀπὸ τῶν γραφῶν ἐδόκει δεικνύνειν τὸν θεὸν παντὶ πάθει ὑποκείμενον. Vgl. III, 54 ff.

Auch die große Ausführung über den gerechten und den guten Gott (jener ist nicht der oberste; er ist der Schöpfer und der Gesetzgeber; dieser ist *μόνος ἀγαθός* und *μέχρι τοῦ δεῦρο ἀγνωστός*; er ist erst von Jesus verkündigt worden) und über die Mangelhaftigkeiten des Gesetzes geht auf M. zurück (XVIII. Buch).

(19) Zu Gen. 1, 2 hat M. böse Deutungen gegeben (Ephraem, Lied 50); solche zum Sündenfall s. o.; der Satan ist „angelus creatoris“ (Tert. V, 16), daher der Weltschöpfer „auctor diaboli“ (II, 10).

(Abraham, der Freund des Weltschöpfers) hat den wahren Gott nicht gekannt und von Christus nichts gewußt; Iren. IV, 5 ff.: „Marcion et qui ab eo expellentes ab haereditate Abraham“; Tert. vv. II.

Ὁ θεὸς τῆς γενέσεως (Gen. 27, 1) ὑποχυθέντα τὸν Ἰσαὰκ οὐκέτι ἐποίησε διαβλέπει, ὁ δὲ κύριος ἡμῶν, ἀγαθὸς ὢν, πολλῶν τυφλῶν